

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Illyricianæ Ecclesiae pertinebant ad curam Romani Pontificis, ut
Patriarchæ Occidentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

consecrassem. Molestè tamen nonnulli ferebant datum esse imperfectum, ac tamenetsi monuissim jacturam illam utcumque sarciri ope libri sexti, indicatis etiam locis unde reliqua petenda erant, malebant tamen ut heic suis quæque locis capita redderentur. Hinc consilium mihi, ut si minùs assequi possum divinam vim ingenij illustrissimi Archiepiscopi, certè sequi coner, destinataque ejus exequar pro virium mearum modulo.

I. Agendum itaque nobis deinceps erit de Vicariis Romanæ sedis per varias Diœceses, illis nimirum qui velut hereditario jure vices apostolicæ sedis in iis regionibus obtinebant in quibus habitabant. cujusmodi fuere Theffalonicensis in Illyrico, Iustinianæ primæ Archiepiscopus in sex provinciis, Corinthius in Achaia & Hellade, & Arelatensis in Gallia. Tum de iis Episcopis quibus ea dignitas diversis temporibus tributa est contemplatione meritorum, cujusmodi fuere Ioannes Episcopus Tarraconensis & Sallustius Episcopus in provincia Bætica. Horum autem vicaria Episcopi Romani dignitas in eo diversa fuit à vicariatu Episcoporum Theffalonicensium & Arelatensium, quòd sicut illa sedibus affixa erat, ista personalis tantùm fuit, ut patet ex epistolis Hormisdæ Romani Pontificis ad ipsos datis. Agendum heic esset de Pallio, quo Vicarij illi ornabantur ad augendam Romani nominis majestatem. Sed hanc partem adeo perspicuè & eruditè executus est illustrissimus Archiepiscopus in capite sexto & septimo libri sexti, ut ope nostra nequaquam indigeat. Nonnullas tamen circa hoc observationes meas & ipse proferam, quas ille non tam omisisse quàm mihi reliquisse censendus est. Gradu postea factò ad mediæ ætatis usum, ostendemus quantum Legatis Romanis detulerint Episcopi Galliani sub secunda & tertia Regum nostrorum dynastia, & quibus mandatis instructi Legati ad synodos provinciales accederent. Eorum frequentia, & tandem defuetudo. De Facultatibus examine in Curia antè quàm munere suo fungantur. Tum de Annatis instituenda esset quæstio juxta mentem illustrissimi Archiepiscopi, nisi ipse hanc quoque partem pro sua sapientia & eruditione implevisset in capitibus x. xi. xii. ejusdem libri sexti. Nunc ad rerum ordinem redeo.

II. Pontifices Romani, cùm intelligerent quanti momenti esset ad firmandam auctoritatem suam apud exteras gentes, id est, ab Vrbe procul distitas, gratia Episcoporum illustrissimarum Ecclesiarum, quibus ob prærogativam urbium præsto quoque erat Principum favor, eos in suas partes trahere studuerunt variis modis atque rationibus. Sed

Tom. II.

nulla potentior antiquitus visà est quàm si Episcopos illos ornarent dignitate Vicariorum sedis Romanæ, ut, quia constabat Romanum Episcopum sedere in cathedra principali sedemque Petri tenere, qui princeps fuit Apostolorum & caput episcopalis coronæ, magnum honorem sibi ex eo tribui intelligerent Episcopi illi quòd beati Petri vicem gererent in suis Diœcesibus. Hanc Romanis Episcopis mentem tum fuisse & res ipsa ostendit, & apertè docet epistola sexta Vigilij ad Episcopos Gallia de vicariatu Auxanij Episcopi Arelatensis, his verbis: *Necessarium valde credidimus sollicitudinem hanc a nobis antefato (Auxanio) debere committi, confidentes illum & pro loci sui qualitate bonis actibus universa qua Deo placeant posse complere, & maxime cùm gloriosus filius noster Childebertus Rex testimonium bonæ conscientie pro Christiana sua voluntatis devotione perhibuit.* In quo sanè mirifica valdeque prudens fuit Romanorum Pontificum industria: qui, ne vicariatus apostolicæ sedis vilesceret, si humilium urbium Episcopis committeretur, vices suas non aliis per ea tempora concesserunt quàm Episcopis illustrissimarum Ecclesiarum, quorum aliunde magna apud gentes ac Principes auctoritas erat; donec firmata tandem Legatorum istiusmodi dignitate, majestatis Romani nominis interfuit etiam simplicibus Clericis aut monachis, id est, nullo vixdum facinore cognitis, nulla ecclesiastica dignitate præditis, hunc honorem tribuere. Quod maximè observatum video temporibus Leonis IX. & sequentium Pontificum usque ad Innocentium quartum. In universum autem affirmare licet Romanos Pontifices, ut semper ad occasiones explicandæ firmandæque auctoritatis suæ valde intenti fuere, sic tempore semper bene usos esse antiquitus. Et quia primus omnium, ut arbitror, Episcopus Theffalonicensis ea dignitate ornatus est, ejusque vicariatus variè jactatus est ab hominibus eruditis, hinc ordiar.

III. Ac primùm quidem illud in antecessum statuendum est, Occidentis Ecclesias, atque adeo Illyricianas, pertinuisse ad specialem curam Romani Pontificis, non solum ob principatum quem Romana sedes obtinet in Ecclesia universali, sed quòd Episcopus Romanus sit Patriarcha Occidentis. Nam olim solidum Illyricum accensebantur Occidentij, ut dictum est in libro primo istius operis, & constat etiam ex Socrate & Sozomeno. Itaque certum est Illyricianas Ecclesias apostolicæ sedis constitutis paruisse, eamque ut Ecclesiarum caput excoluisse. Quin & Theodosius Echinienfis Episcopus Theffalix provincix hæc ad Bonifacium Papam

Vide supra lib. 1. cap. 4. §. 3. 4.

Socrat. lib. 1. cap. 16. Sozom. lib. 3. cap. 9. Vide etiam Henr. Valesij Notas ad Socrat. pag. 64. Vide infra cap. 10. §. 10.

G

secundum dixit in Romana synodo: *Nam constat venerandos sedis vestra Pontifices, quamvis in toto mundo sedes apostolica Ecclesiarum sibi jure vindicet principatum, & solam ecclesiasticis causis undique appellare necesse sit, specialiter tamen gubernationi suae Illyrici Ecclesias vindicasse.*

Marca in lib. de Primat. §. 10.

IV. Illyriciana porro solida Diocesis, postquam orbis Romanus in quatuor praefecturas sectus est à Constantino Magno, complectebatur Pannonias, utrumque Noricum, Dalmatiam, Daciam ripensem & mediterraneam, Mœsiam, Dardaniam, Macedoniam, Achaïam, Thessaliam, utramque Epirum, & Cretam. Sirmium autem Pannoniae secundae civitas, erat caput Illyrici, ut in synodo Aquileiensi habita anno C C C L X X I. differuit Anemius Sirmiensis Episcopus, sive Acta quae nunc circumferuntur istius synodi germana sunt, sive post longum tempus conficta à Vigilio Tapfensi Episcopo in Africa, ut existimat Petrus Franciscus Chiffletius vir eruditissimus. Vt cunq̄ue enim se res habeat, ex Actis illis probatur Sirmium fuisse quondam caput Illyrici. *Anemius Episcopus dixit: Caput Illyrici non nisi civitas est Sirmiensis.* Vnde eam Ammianus Marcellinus vocat matrem urbium, ibique Principum Romanorum regiam seu palatium fuisse docet in libro x x. & x x v i. suorum commentariorum. Quod etiam à Zozimo historico observatum est. Itaque claritati urbis datum ut illic quodque esset praefectura Illyricianae sedes; ibique per eas tempestates fuit omne Illyrici fastigium, tam in civilibus quam in episcopalibus causis, ut ex eodem Ammiano Marcellino & Iustiniano Aug. observavit illustrissimus Archiepiscopus in libro de Primatibus. Chiffletius tamen existimat Sirmium nunquam fuisse caput Illyrici, nisi fortassis per illud triennium quod in ea urbe Constantius Imperator exegit, per annum nimirum C C C L V I I. & duos sequentes.

Amm. Marcell. lib. 15. Iustin. Nov. 11.

Chifflet. in Notis ad Vigil. Tapf. pag. 38. & seqq.

V. Secto demum Illyrico in orientale & occidentale, Pannonia quidem, utrumque Noricum, Dalmatia, Mœsia, Dardania, & Creta, in imperio occidentali remansere; servataque est aliquatenus Sirmio sua dignitas, constituto illic Vicario Praefecti pratorio Italiae, qui provincias illas regeret, perque illos tractus vice sacra judicaret. Sedes verò Praefecti pratorio Illyrici translata est Thessalonicam; eique contributa Macedonia, Thessalia, Achaïa, Epirus utraque, Praevalis, & utraque Dacia. Disputatur inter eruditos quoniam demum tempore instituta fuerit haec divisio. Marca verò post ubi rem de hac controversia dissertationem concludit eam fuisse peractam anno C C C X C V.

Marca de Primat. lib. 2. §. 16.

supremo Theodosij senioris arbitrio: qui eo anno moriens, Honorioque & Arcadio imperij provincias dividens, Illyricum orientale Arcadio, occidentale Honorio commisit.

VI. Aucta ex eo dignitas Episcopi Thessalonicensis, quòd ingens accessio facta esset claritati urbis; juvitque fortunam ejus auctoritas Episcopi Acholij, tum etiam Anyfij, quos ob ingentia eorum merita Pontifices Romani, qui tum vixere, Damasus & Sircius plurimum suspexerunt, ceu suo loco sumus dicturi. Sed tamen adhuc amplificata valde est Thessalonica post excidium Sirmij, quod contigit anno quadringentesimo quadregesimo secundo, furente per Thraciam & Illyricum exercitu Hunnorum, duce Attila. Tunc enim Apennius Praefectus pratorio Illyrici, sive potius Vicarius, è Sirmio Thessalonicam profugit, ut Iustinianus docet; qui addit, eò tunc commigrasse dignitatem praefecturae. *Cum enim in antiquis temporibus, inquit ille, Firmi praefectura fuerit constituta, ibique omne fuerit Illyrici fastigium tam in civilibus quam in episcopalibus causis, postea autem Attilanis temporibus eisdem locis devastatis Apennius Praefectus pratorio de Firmiana civitate in Thessalonicam profugus venerat, tunc ipsam praefecturam & sacerdotalis honor secutus est, & Thessalonicensis Episcopus, non sua auctoritate, sed sub umbra praefecturae, meruit aliquam prerogativam.*

VII. Scio clarissimum eruditissimumque virum Ioannem Morinum falsitatis arguere hunc locum ex Novella Iustiniani, multis de causis. Tum, quòd verum non sit Thessalonicam adeptam esse honorem ecclesiasticum Attilanis temporibus, cum Leo Papa, qui temporibus Attilae vixit, testetur in epistola ad Anastasium Thessalonicensem primatus dignitatem Thessalonicensibus Episcopis delatam olim fuisse ex Pontificum Romanorum praedecessorum suorum constitutione. Tum etiam, quòd falsum quoque sit civilis administrationis apicem eisdem Attilanis temporibus collatum Thessalonicam fuisse. Eo enim ornatam fuisse Theodosij Magni tempore. Falsum praeterea esse iisdem Attilanis temporibus amplificatam fuisse dignitatem urbis Thessalonicensis, aliquamque prerogativam meruisse sub umbra praefecturae. Constat enim eam urbem fuisse clarissimam, magnaeque auctoritatis, jam inde à temporibus synodorum quae apud Nicæam & Sardicam habitae sunt.

VIII. Sensit vitia ista illustrissimus Archiepiscopus, Tribonianumque Novellae illius Constitutionis auctorem à vitio adspiciendae liberari non posse pronuntiavit, si No-

Marca lib. 1. tit. 1.

Marca in 15. de Primat. §. 16.